

Datum
2025-05-06

Ärendenr
MSB 2025-02733

Ert datum
2025-02-14

Er referens
Ola Nordlander

Enheten för planering (KC-ST-PL)
Tony Abaji
010-240 4089
tony.abaji@msb.se

Regeringskansliet
Landsbygds- och infrastrukturdepartementet
li.remissvar@regeringskansliet.se
103 33 Stockholm

Betänkandet Mot en effektiv elektrifiering av transportsystemet (SOU 2024:97)

Elektrifieringen är en förutsättning för att Sverige ska klara klimatmålen. Utifrån det ställer sig MSB positiv till de förslag som betänkandet framhåller. Samtidigt vill MSB skicka med några synpunkter och aspekter av elektrifieringen som potentiellt kan inverka på förmågan inom Sveriges krisberedskap och totalförsvaret om de inte beaktas i den vidare planeringen.

Specifika synpunkter

Bakgrund och problembild (8.1)

Utredningen lyfter att i dagens elsystem utnyttjas den maximala överföringskapaciteten i elnätet endast en mindre del av tiden och att det finns möjligheter att utnyttja överföringskapaciteten mer effektivt förutsatt att det finns möjlighet att flytta på eller ändra förbrukningen under de stunder som överföringskapaciteten redan utnyttjas fullt ut. Genom användningen av smarta elnätslösningar och flexibilitet kan elnätet utnyttjas mera effektivt och behovet av utbyggnad begränsas.

MSB ser positivt på teknik som gör att elnäten kan nyttjas mer effektivt, men vill i sammanhanget belysa att då sådana smarta elnätslösningar i regel utgörs av digitala och uppkopplade system, är det viktigt att säkerställa att inte nya sårbarheter byggs in i elnäten som gör det möjligt för antagonistisk påverkan genom exempelvis cyberattacker.

Säkerheten vid laddning av elfordon (14.4)

Ur ett säkerhetsperspektiv tar inte utredningen upp den utmaning som finns vid brand i mindre elfordon som elcyklar och elsparkcyklar, när dessa förts in i vissa inomhusmiljöer såsom bostäder. MSB anser att säkerheten vid laddning av mindre elfordon skiljer sig från säkerheten vid laddning av större elfordon, vilket behöver beskrivas utifrån de risker och åtgärder som kommer med detta.

Generella synpunkter

Behovet av alternativa lösningar

En robust och tillförlitlig energiförsörjning kan i många fall vara avgörande för förmågan inom krisberedskapen, men också när det kommer till totalförsvarets förmåga att stå emot och försvara Sverige vid ett väpnat angrepp. Därför behöver totalförsvarets behov vara i centrum vid utvecklingen av Sveriges elsystem. Men hur robust elsystemet än byggs, går det inte att skydda mot all slags påverkan, i synnerhet inte den som kommer från en antagonistisk angripare. Erfarenheter från kriget i Ukraina har tydligt visat att

elförsörjningen är ett prioriterat mål för Ryssland, då attacker mot elsystemet slår så hårt mot det ukrainska samhället. Därför är det viktigt att det i takt med elektrifieringen skapas beredskapsåtgärder som säkerställer kontinuiteten i viktiga samhällsfunktioner även vid långvariga och geografiskt omfattande elavbrott.

För transporter, inte minst inom viktiga samhällsfunktioner så som räddningstjänst, polis och ambulansverksamhet, är det viktigt att det finns möjligheter till alternativa lösningar. Det skulle till exempel kunna handla om hybridlösningar i form av fordon som kan drivas med både el och flytande eller gasformiga drivmedel. En del fordon, framförallt när det kommer till tyngre transporter och militära ändamål, kommer dock vara beroende av flytande och gasformiga drivmedel under en överskådlig framtid. I det sammanhanget är det viktigt att beakta att en ökad elektrifiering av transportsektorn successivt leder till att efterfrågan på flytande och gasformiga drivmedel på marknaden minskar, och således även kritisk infrastruktur för denna. Men för förmågan inom krisberedskapen och totalförsvaret kommer det att vara avgörande att en viss kapacitet av dessa finns kvar.

Om minskad efterfrågan leder till att kostnaden för att upprätthålla volymer av drivmedel, som motsvarar behoven inom krisberedskapen och totalförsvaret, med tiden inte kan bäras av marknadens aktörer, kan staten behöva ta ett större ansvar för detta. Det gäller inte minst för behovet av drivmedel för reservkraft som kommer vara mycket stort om samhället plötsligt drabbades av ett storskaligt elavbrott – vilket (sett till erfarenheterna från Ukraina) skulle vara ett troligt utfall vid ett väpnat angrepp mot Sverige.

I detta ärende har kanslichef Anna Psaroulis beslutat. Tony Abaji har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har också avdelningschef Annika Elmgart och enhetschef Anders Eriksson deltagit.

Anna Psaroulis

Tony Abaji